

POZOR, LAŽNE NOVICE

KAKO SE POČUTIŠ, KO SE TI KDO ZLAŽE?

Najbrž ti ni všeč, če ne govorimo resnice. Pa vendar se ljudje velikokrat zlažemo.

Nekatere laži so lahko neškodljive. Druge povzročijo nelagodje ali celo škodijo.

Včasih nekako nehote pretiravamo, ker si želimo, da bi nas občudovali.

Včasih pa se le hecamo in ne mislimo nič hudega. Ampak tudi besede, ki jih rečemo v šali, lahko zabolijo.

V svetu odraslih se dogajajo podobne stvari. Odrasli laži in zlobne pripombe pogosto objavljajo na spletnih portalih ali družbenih omrežjih. VPRAŠAJ SVOJE DOMAČE, KATERE PORTALE IN DRUŽBENA OMREŽJA UPORABLJAJO.

Lažem, ki jih objavijo odrasli na spletnih portalih in družbenih omrežjih, rečemo tudi **lažne novice**.

Na videz **neškodljiva lažna novica** je bila, da so med epidemijo novega koronavirusa v beneške kanale priplavali delfini. Marsikdo jo je delil s prijatelji, ker je bila vesela in spodbudna. MOGOČE STE BRALI CELO O DELFINIH V LJUBLJANICI?

Nekateri odrasli na spletu **namenoma lažejo**. Nekateri odrasli **lažejo**, da imajo od tega korist. Morda zaradi laži zaslužijo veliko denarja.

Kadar si človek kaj zelo želi ali če se česa zelo boji, zlahka verjame lažnim obljubam ali grožnjam.

S čajem **VITKIN** shušate v treh dneh!
1 vrečka ... 10EUR!!!

Načeto zaupanje

Vsaka lažna novica **omaje zaupanje** tako kot vsakdanje laganje.

Denimo, da te mama vpraša, ali je bil dober brokoli, ki ste ga imeli za kosilo. Če je brokoli že zdavnaj v smeteh, ti pa prikimavaš, kako odličen je bil, in mama to odkrije, ti naslednjič ne bo verjela. Če je lažnih novic preveč, nihče nikomur več ne zaupa.

POGLEJ OGLAS DESNO.
TAKIH OGLASOV JE VELIKO.
BI JIM TI ZAUPAL, ZAUPALA?

POZNAŠ KOGA, KI GA JE PODOBEN
OGLAS ŽE ZAVEDEL?

VPRAŠAJ STARŠE, STARE STARŠE,
PRIJATELJE ...

ZAKAJ ODRASLI SPLOH DELIJO
LAŽNE NOVICE S PRIJATELJI?

Morda zato, ker ne prepoznajo, da so lažne. Nekatere laži se odraslim zdijo verjetne in želijo seznaniti še druge ali jih posvariti pred nevarnostjo.

Mogoče želijo narediti nekaj dobrega, ampak namesto tega pripomorejo k še večji zmedi.

Slavna pevka Krofica Okroglin je tri dni (3) pila čaj **VITKIN**

Taka je bila PREJ:

in PO TREH DNEH – JUHEJ! :

Dvom, spraševanje, raziskovanje, primerjanje ...

Že to, da **podvomiš**, je pomemben prvi korak pri prepoznavanju lažnih novic. Potem lahko namreč začneš raziskovati, kaj je res in kaj ni.

Nekoč je veljalo, da je treba biti na laži pozoren samo prvega aprila. Na ta dan so izmišljotine dovoljene in se lahko z lažmi šalimo. Vendar **previdnost** ni odveč tudi vse druge dni v letu. Po spletu namreč kroži veliko lažnih novic, ki jim pogosto nehote verjamemo.

PREDEN DELIŠ NOVICE, SE PREPRIČAJ, ALI SO RESNIČNE. KAKO?
POGOVORI SE Z ODRASLIMI DOMA IN V ŠOLI.

Na spletu boste skupaj pogledali, kdo je nenavadno novico objavil. Ali so o njej poročali še drugi viri, recimo drugi časopisi ali revije?

Beri revije in časopise za otroke. Če bo novica denimo v reviji **Ciciban** ali v spletnem časopisu za otroke, kot je **Časoris**, ji lahko zaupaš.

Skupaj z odraslimi se **vprašaj**, kaj je namen določene novice. Želi bralce prestrašiti, razjeziti? Potem je bolje biti previden. Ali ima novica fotografijo? Kaj je na fotografiji? Kdo jo je posnel? Gotovo že veš, da lahko fotografije z računalnikom brez težav spreminjamo. Poglejte, ali je novica napisana v pravilni slovenščini ali pa v njej mrgoli napak. Če je napak veliko, je spet bolje biti previden.

PREBERI SPODNJO NOVICO. JE V NJEJ VELIKO NAPAK?
ZNAŠ POPRAVITI, KAR NI V KNJIŽNEM JEZIKU?

U parku pr prestrašcovi
je slon eni punčki **UZEU**
jabuk iz žepa! K ga je
mela za **MALCO**

KADAR NISI PREPRIČAN O RESNIČNOSTI VPRAŠAJ ZA MNENJE ŠE STROKOVNJAKE, UČITELJICE, UČITELJE, KNJIŽNIČARKO ... TUDI STARŠI VEDO VELIKO IN NAJ TI POMAGAJO PREVERITI INFORMACIJE.

PREPOZNAŠ LAŽ?

PREBERI SPODNJE PARE TRDITEV. PRI RESNIČNIH V OKENCE NAPIŠI **R**, PRI LAŽNIH **L**. RAZLOŽI SVOJO IZBIRO.

- Med epidemijo novega korona virusa so delfini iz Ljubljane priplavali tudi po Dravi navzgor, vse do Ptuja.
- Med epidemijo novega korona virusa je na spletu zaplavalo mnogo lažnih novic o tem, kje vse da je mogoče srečati divje živali, kjer jih prej ni bilo.

- Zaradi premikov globoko v zemeljski skorji se je sprožil močan potres.
- Bog se je razjezil na hudobne ljudi v tej deželi. Kaznoval jih je s potresom.

- Kralj je zelo bogat, zato je brez dvoma zelo pomemben človek. Vedno ima prav in ga moramo vsi v kraljestvu ubogati.
- Kralj je zelo bogat. To pa še ne pomeni, da je zelo pomemben človek. Ni nujno, da ima vedno prav. Tudi o njegovih ukazih moramo razmišljati.

- Vsi begunci kradejo in lažejo. V Evropo prihajajo zato, da bi domačinom škodovali.
- Ljudje, ki bežijo iz vojne ali iz revščine, so prišli tudi v Evropo. Mnogi so v hudi stiski. Treba jim je pomagati.

Stopite v knjižnico in poiščite tudi: *Laž in njen ženin* (Fran Milčinski, Sanje, 2008, zlata hruška), *Lisice ne lažejo* (Ulrich Hub, Celjska Mohorjeva družba; Društvo Mohorjeva družba, 2017, zlata hruška), *Živijo, adijo, na laži te vedno dobijo* (Christianne Jones, Celjska Mohorjeva družba; Društvo Mohorjeva družba, 2018, zlata hruška), *Drevo* (Bårdur Oskarsson, Zala, 2017, zlata hruška), *Rizibizi in laž* (Gaja Kos, Ajda, IBO Gomboc, 2012).

Knjižne predloge je nabrala knjižničarka Ida Mlakar Črnič.

